

Nr 107.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1932 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad disposition av medel, anvisade till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur.

(1:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 29 januari 1932 dagtecknad proposition (nr 64), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen medgiva, att i förenämnda statsrådsprotokoll omförmälda, till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur anvisade, icke disponerade medel av 5,928 kronor 67 öre må tagas i anspråk för anskaffning av röntgenutrustning för flygskolkåren.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll inledningsvis anfört följande:

»I sin skrivelse den 31 augusti 1929 angående flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffande av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur för nämnda budgetår anvisa ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor. Enligt den beräkning, som låg till grund för anslagsäskandet, skulle anskaffning ske av dylik materiel för fem olika flygförläggningar, nämligen för de fyra flygkåren samt flygdetachmentet i Karlskrona. För flygskolkårens räkning hade anskaffning av ifrågavarande apparatur redan skett.

I statsverkspropositionen till 1930 års riksdag (fjärde huvudtiteln, punkten 139) upptogs flygstyrelsens anslagsäskande så till vida, att Kungl. Maj:t föreslog riksdagen att för ändamålet för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,100 kronor, motsvarande medelsbehovet för anskaffning av tre apparaturuppsättningar.

Emellertid hemställdes uti en inom riksdagen väckt motion (II:194), att för ändamålet måtte anvisas ett anslag å det belopp, varom flygstyrelsen gjort framställning. Riksdagen (skrivelse nr 63, punkten 13) anförde, att riksdagen, som funnit det vara av behovet påkallat, att medel ställdes till förfogande för anskaffning av den avsedda apparaturen, hade, i enlighet med

det motionsvis framställda yrkandet, ansett, att anslagsbeloppet borde bestämmas till 8,500 kronor. Riksdagen anvisade alltså för anskaffning av dylik materiel för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

Genom brev den 28 mars 1930 ställde Kungl. Maj:t det av riksdagen beviljade anslaget till flygstyrelsens förfogande för därmed avsett ändamål.»

Uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 december 1931 har *flygstyrelsen* gjort framställning, att å omnämnda anslag förefintlig behållning måtte få disponeras för anskaffning av röntgenutrustning för flygskolkåren. Till närmare motivering av framställningen har flygstyrelsen anfört följande.

Av ifrågavarande anslag hade ditintills förbrukats 2,571 kronor 33 öre. Härigenom hade tillfredsställande apparatur för den allmänna kroppsundersökningen erhållits vid samtliga flygkårer jämte 2. flygkårens detachement i Karlskrona.

I den beräkning av kostnaderna, som legat till grund för flygstyrelsens anslagsäskande för anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur, hade i viss utsträckning medtagits jämväl utgifter för inköp av sådan apparatur, som erfordrades för specialundersökning av ögon, öron (hörsel- och vestibularapparat) jämte munhåla, näsa och hals.

Emellertid borde framhållas, att under de gångna åren det instrumentarium, som erfordrades för dessa specialundersökningar, undergått en sådan utveckling samt utvidgats i sådan grad, att de till buds stående penningmedlen icke ens skulle medgiva anskaffandet av en enda dylik fullständig instrumentutrustning.

Med den utformning, som flygstyrelsens reglemente rörande läkarundersökningar av för flygtjänstgöring vid flygvapnet avsedd eller kommanderad personal den 14 oktober 1930 erhållit, och med hänsyn till de erfarenheter, som under de närmast gångna åren gjorts vid genomförandet av dessa specialundersökningar i praktiken, hade det emellertid dessutom visat sig nödvändigt att för dessa specialundersökningar uteslutande anlita flygvapnet icke tillhörande, specialutbildade läkare. Vad ögonundersökningarna beträffade, hade det till och med — på grund av undersökningarnas speciella karaktär samt den omfattande och dyrbara apparatur, som krävdes vid deras utförande — visat sig nödvändigt, att förlägga desamma till universitetsklinikerna i Lund och Stockholm.

På grund härav och med hänsyn till de erfarenheter, som sålunda vunnits, hade flygstyrelsen icke ansett lämpligt att disponera återstående medel av anslaget i fråga för inköp av apparatur, avsedd för dylika specialundersökningar av ögon och öron m. m.

Däremot hade det såväl med hänsyn till den ovan nämnda läkarundersökningen av flygelever vid inryckning till första flygutbildning som till den årligen återkommande undersökningen av till flygtjänstgöring kommanderad flygutbildad personal, liksom även av andra anledningar, visat sig, att det skulle vara av stor betydelse, att vid flygskolkåren funnes möjligheter att utföra röntgenundersökningar.

Flygstyrelsens regementsläkare hade i rapport över vid flygskolkåren den 29 oktober 1931 verkställd inspektion rörande denna sak yttrat, att då Ljungbyhed vore beläget cirka fyra mil från närmaste lasarett, framstode starkt önskvärdheten av, att sjukavdelningen vore försedd med en röntgenutrustning. Härigenom skulle icke blott den föreskrivna läkarundersök-

ningen av flygelever i samband med inryckning till vederbörlig första flygutbildning underlättas (lung- och hjärtundersökningar m. m.), utan även vid förekommande skador och sjukdomar många avpolletteringar till lasaretten för röntgenundersökningar bliva onödiga, varigenom ej blott kostnadsbesparingar stode att vinna, utan även onödiga tidsförluster från övningarna kunde undvikas.

Av ovannämnda anslag för anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur återstode 5,928 kronor 67 öre. Inom ramen för denna medelstillgång hade flygstyrelsen med anlitanade av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses sakkunnige beträffande röntgenologi m. m. låtit upprätta ett förslag till röntgenutrustning å sjukavdelningen vid flygskolkåren.

Med stöd av det anförda och efter att i ärendet hava samrått med arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att kostnaden för anskaffning av en röntgenutrustning för flygskolkåren finge bestridas av extra reservationsanslaget till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur.

I utlåtande den 23 januari 1932 har *riksräkenskapsverket* förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till flygstyrelsens framställning.

Vad flygstyrelsen sålunda hemställt, har departementschefen funnit sig böra tillstyrka. Riksdagens medgivande har emellertid ansetts böra utverkas att på föreslaget sätt disponera ifrågavarande anslagsreservation.

*Utskottets
yttrande.*

Av införskaffade uppgifter har utskottet inhämtat, att vid den för flygelever föreskrivna läkarundersökning, som äger rum i samband med inryckning till första flygutbildning, ungefär en tredjedel av undersökta elever kasserats. Med hänsyn härtill har utskottet velat framhålla önskvärdheten av, att det tages under övervägande, huruvida icke sådan första undersökning borde i större utsträckning än som nu är fallet ske å hemorten, varigenom en icke obetydlig kostnadsminskning skulle kunna åvägabringas. Med uttalande härav har utskottet ansett sig, om ock ej utan tvekan, böra tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den 29 januari 1932 omförmälda, till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur anvisade, icke disponerade medel av 5,928 kronor 67 öre må tagas i anspråk för anskaffning av röntgenutrustning för flygskolkåren.

Stockholm den 24 maj 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 106.